

IZVJEŠTAJ O RADU Udruženja Atex za 2018.

Udruženje za protiveksplozivnu zaštitu, sigurnost radne i životne sredine Atex ulazi u 10. godinu svog postojanja, pa je vrijeme za pripremu decenijskog rezimea - svođenja računa o očekivanom i realiziranom. Već prošle godine je rukovodstvo Udruženja podnijelo izvještaj kojim je najavilo prestrojavanje i/ili plansko gašenje pojedinih aktivnosti, pa i Udruženja. Tu najava je zasnovana na sljedećim ocjenama:

1. Stanje pex-zaštite, zaštite na radu i strukovnog udruživanja, kao i druge okolnosti, bitne za rad i opstanak Udruženja, loši su i neodrživi. Udruženje u ovakvoj konstelaciji, pa i uz bolje organiziranje, finansiranje, prostor i aktivizam, nema realne šanse da utiče na stanje i faktore, za koje su u BiH odgovorni drugi, međusobno neusklađeni subjekti. Postoji potreba da organizacije civilnog društva (i) u ovoj oblasti dobiju svoje mjesto i daju odgovarajući doprinos, ali je to moguće tek kad subjekti, definirani ustavima i zakonima, preuzmu svoju ulogu i započnu realizaciju procesa, čija su načela dogovorena sa EU i unutar BiH.

2. Članstvo, partneri, saradnici i simpatizeri Udruženja brojem, kvalitetom i potrebama prevazilaze organizacioni kapacitet i resurse udruženja. No, pošto se dalji rad zasniva na entuzijazmu i periodičnim (prigodnim) akcijama, koje se ponavljaju bez većih efekata, to je nedovoljno za ozbiljnije angažovanje i usmjeravanje potencijala na programske ciljeve. Iako načelno nudi, rukovodstvo Udruženja (ugl. penzioneri) malo rade na podmlađivanju i promjenama organizacione forme. Sa dosad angažiranim mlađim kadrovima, bez obzira na obostranu volju, to nije uspjelo zbog egzistencijalnih problema i malog broja profesionalaca.

3. Udruženje nema većih poteškoća s organizacijom, prostorom i općom podrškom, ali mu nedostaju snage i sredstva za kontinuiranu i/ili projektnu realizaciju programskih ciljeva - u obrazovanju, regulativi, zagovaranju, medijskom nastupu, podizanju sigurnosne kulture i širenju članstva i simpatizera (brojčanom i prostornom). Njih treba temeljiti i na volonterskim i altruističkim principima, više nego na komercijalnim, što naravno ne isključuje profesionalizam i stručnost. Naprotiv; strukovni pristup se može održati obnavljanjem i njegovanjem mreže partnera, saradnjom sa obrazovnim, ovlaštenim i akreditiranim tijelima (uz ev. zakup prostora i angažman bar jednog stručnog profesionalca).

4. I u 2018. godini Udruženje je radilo volonterski, bez vanrednih prihoda, zaposlenih radnikaⁱ, zakupljenog prostoraⁱⁱ, s nešto većim brojem članova, ali smanjenim intenzitetom. Najviše članova imamo u TK, a plan razvoja ogranaka u drugim dijelovima BiH nije realiziran, jer ni u regiji sjeveroistočne BiH nismo dovoljno aktivni. Značajan potencijal je u okupljanju inženjera sigurnosti i zaštite na radu, od kojih je nekoliko mlađih pristupilo Udruženju, a nedostatak je nepostojanje dobrih škola, programa i propisa.

5. Aktivnosti povodom Svjetskog dana ZnR i Evropske sedmice sigurnosti i zdravlja na radu postale su tradicionalne, a okupile su, u više navrata po 40-50 članova i gostiju. Krajem aprila se obilježava Svjetski dan (i Međunarodni dan sjećanja na žrtve nesreća na radu), kad se okupljaju (pretežno) inženjeri ZnR, kao neformalna sekcija Udruženja, a u oktobru (43. sedmica u godini) organizira se više skupova i aktivnosti (u Tuzli i povremeno u još nekoliko gradova BiH).

6. Međunarodnom saradnjom Udruženja nastoje se pratiti sigurnosni trendovi u regiji, EU i svijetu. Osnov za to je partnerstvo i podrška nekoliko firmi, institucija i stručnjaka iz Zagreba, Novog Sada, Beograda, Skoplja, Maribora... Tokom 2018, pored uobičajenih kontakata, desetak članova i saradnika Udruženja je (u aprilu) sudjelovalo na IECEx-konferenciji *Oprema i usluge za eksplozivne atmosfere* u Splitu, a u novom Ex-biltenu Agencije za pex-zaštitu RH je ponovo objavljen rad naših članica (profesorica dr Mičević i dr Marković) na temu ugljene prašine.

7. Nekoliko članova i saradnika Udruženja i dalje rade na standardizaciji i regulativi, a četverica su u 2018. bili predsjednici stručnih tijela u Institutu za standardizaciju BiH (BAS/TC-6 Oprema za eksplozivne atmosfere, BAS/TC-13 Zaštita od požara, BAS/TC-27 Rudarstvo i Ex-komisija pri Institutu za standardizaciju BiH). Jedan je nakon penzionisanja istupio iz TC, a jedan podnio zahtjev za brisanje iz evidencije Udruženja.

Članovi i partneri Udruženja se često pojavljuju u raspravama o propisima i s prijedlozima za donošenje ili izmjenu pojedinih sigurnosno-tehničkih podzakonskih akata. Ponekad smo previše, a nekad i nedovoljno kritični. Pored toga, inicijatori smo organiziranja stručnih ad-hoc ili radnih grupa pri Institutu BAS (npr. RG Pex-zaštita u rudarstvu, čija je prva sjednica održana u Brezi) i potičemo (pa i potpomažemo) prevođenje važnih EN standarda.

8. Eksperti udruženja sudjeluju u mjerenjima, ispitivanjima, certifikaciji, vještačenjima, tehničkim pregledima i sličnim stručnim aktivnostima, a volonterskim radom, skromnim finansiranjem i uz pomoć partnera razvijena su 4 ispitna uređaja za ex-zaštitu, koje želimo koristiti za edukaciju, pokazna ispitivanja, pa i za ev. akreditaciju laboratorije za ex-ispitivanja u BiH. Uređaji se nude i partnerima na posudbu, ali zbog neuređenosti tržišta i teškoća u dogovaranju ispitivanja se još rade u inozemnim, čak i lošije opremljenim laboratorijama. Nažalost, slabi su zahtjevi za poredbenim, kontrolnim i sličnim ispitivanjima. Zbog navedenih razloga razmatramo da zadnji uređaj (samosigurni varničar) bude ustupljen partnerskoj firmi (Fiditas) iz Zagreba.

9. Udruženje i pojedine članove-eksperte često kontaktiraju poduzetnici, mladi inženjeri, pa i veće firme, zbog nejasnoća i neuređenosti sigurnosnih i administrativnih procedura kod izrade elaborata, projekata, uvoza i certifikacije opreme... Prisustvom u stručnoj javnosti i realizacijom projekata u TK i Distriktu Brčko pokazali smo spremnost da budemo (i često smo bili) savjetodavni servis, posebno za MSP.

10. Udruženje nastavlja kontakte s vlastima, drugim NVO, preduzećima i ustanovama (Weber projekat, Sporazum NVO i VMBiH, Balkanska mreža ZnR, Etički kodex OCD, rudnici, fakulteti...) s ciljem traženja partnerstva i podrške za realizaciju svojih ciljeva. U 2018. su se Atexu javila i druga udruženja ZnR (jedno registrirano u BiH, jedno pred registracijom u FBiH, a sa udruženjem iz RS tek treba uspostaviti kontakt). Od ranije postoje kontakti s makedonskim i hrvatskim udruženjima.

Najvažniji takav kontakt dogodio se s Pomoćnikom ministra u MVTEO BiH, na kojem je i zvanično potvrđena činjenica o totalnom zastoju u preuzimanju direktiva Novog pristupa EU, među kojima su i direktive Atex. (U RS su pak preuzete obje direktive, ali bez efekata, jer se ni tamo ne primjenjuju).

11. Projekti Udruženja su 5-6 godina bili osnovna preokupacija Udruženja i zahtijevali su puno vremena, truda i administriranja. Zadnjih 3-4 godine se ne prijavljujemo na konkurse, jer od projekata te vrste nema efekata srazmjernih uložnim naporima, a za one koji su nam prioritetno zanimljivi konkursa i nema. Osim toga, ovakve ozbiljnije projekte nije moguće realizirati bez inozemne pomoći, a zbog indolentnosti vlasti ne želimo sse izlagati daljem blamiranju. Stoga u obzir, eventualno, dolazi još jedno stručno savjetovanje (na temu traženja rješenja za pex-zaštitu u BiH), koje bi se moglo planirati nakon 10. Ex-tribine Instituta za preventivu iz Novog Sada, zakazane za juni 2019.

12. Finansijsko i materijalno stanje Udruženja detaljnije se obrađuje u završnom računu, koji se svake godine dostavlja nadležnim organima, u skladu s propisima. U NLB Tuzlanskoj banci smo imali otvorena 2 računa sa skromnim sredstvima (KM i Euro) s raznovrsnim porijeklom i namjenom, a čiji se iznos trošio na pokrivanje bankovnih naknada, materijalnih i administrativnih troškova. Pošto su sve naknade povećane, čak i ako sredstava na računima nema, oba računa su tokom 2018. potpuno ispražnjena (jedan ugašen), a banci su podneseni zahtjevi za podršku (ili za razmjenu usluga).

Našim aktivnostima značajno pripomažu partneri i volonteri, raznim vidovima podrške. Hvala im.

13. Udruženje je imalo dobru podršku medija, daleko bolju od one koja se očekuje od nadležnih faktora. Desetine je priloga objavljeno na radijskim i televizijskim stanicama, portalima i u štampi. Udruženje ima web-stranicu, FB i YouTube kanal, čiji su sadržaji skromni, ali odgovaraju aktivnostima

14. Ovaj zvještaj je skraćen. Neke aktivnosti (u i oko) Udruženja se odvijaju, ali su efekti neizvjesni. Nisu npr. tretirane aktivnosti, kojim se Udruženje dugo i intenzivno bavi, npr. u oblasti edukacije i sličnim. O tome i svemu ostalom više u raspravi.

ⁱ Nakon obavljenog pripravnčkog staža Alen Ahmetović radi u USK za jednu američku firmu, sekretar Udruženja Eldar Hukić radi u FERK-u i živi u Mostaru, a većina članova i simpatizara - mladih inženjera traži posao, bilo gdje. Neki od njih su uspjeli i manje kontaktiraju s Udruženjem, a oni koji nisu, preokupirani su egzistencijom.

ⁱⁱ Udruženje koristi brojne prostore partnera i javnih ustanova, uglavnom bez naknade (rudnici, Deling, RGGF, Rud.institut, BKC Tuzla, SKPC Mejdan, Elektrotehnička škola Tuzla, Hrvatski dom Tuzla, Omladinski centar Brčko, Institut za zavarivanje, Rudar doo...)